

De kracht van preventie

Werkplan 2026

Nederlands
Centrum
Jeugdgezondheid

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Leeswijzer	2
Inleiding	2
Missie en visie NCJ	4
Strategische thema's NCJ 2023-2026	5
Communicatie en financieel kader	8
Projecten in samenwerking met VWS	9

Inleiding

Leeswijzer

In dit werkplan bespreken we kort onze missie, visie en strategische thema's. Dit werkplan spitst zich toe op de activiteiten die we inzetten vanuit de VWS instellingssubsidie. De focus ligt op de wettelijke taken die de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) uitvoert vanuit de Wpg, en de samenwerking die daarvoor nodig is met het lokale jeugddomein. Daarvoor is ook op landelijk niveau samenwerking nodig met partners uit andere domeinen en gemeenten, wat tevens bijdraagt aan de bekendheid en positionering van de preventieve taken van de JGZ. Per project geven we aan welke activiteiten in 2026 worden uitgevoerd.

Inleiding

Veilig en gezond opgroeien gaat niet vanzelf. Ieder kind verdient daarom de best mogelijke start van zijn of haar leven. Een sterk fundament om de toekomst op te kunnen bouwen. Dat betekent een gezonde en veilige plek in een liefdevolle omgeving om te groeien, mogelijkheden om talent te ontwikkelen, ruimte krijgen om fouten te maken en veerkracht te ontwikkelen door vallen en opstaan. Zorgen zijn normaal, en er is zorg voor wie dat nodig heeft.

Politiek Den Haag vindt het nog steeds lastig om 'issue owner' te worden van preventie en gezondheid. De aandacht gaat snel uit naar incidenten en serieuze investeringen in preventie voor het voorkomen van deze incidenten blijven achter. En dat in een samenleving waar de noodzaak voor het bouwen van gezonde en veilige fundamenteën voor de toekomst groeit. De [vaccinatiegraad](#) bij zuigelingen en kleuters is afgenomen. [Ouders](#) vragen zich hardop af waar de 'healthy village' is waar iedereen het over heeft. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd signaleert in haar nieuwste [rapport](#) dat uitvoerders van de Jeugdgezondheidszorg moeite hebben om kinderen en gezinnen in kwetsbare omstandigheden te bereiken. De basisinfrastructuur voor gezondheid en preventie in het jeugddomein is door haar eigen fundament heen aan het zakken. Noodopvang in het bijzonder en asielopvang in het algemeen is al lange tijd géén plek waar kinderen en jeugd zich veilig en gezond kunnen ontwikkelen. Petra de Jong, [voorzitter van AIN](#) heeft [onlangs](#) weer ernstige signalen de samenleving ingestuurd dat het anders moet: "Je kan toch niet eeuwig een beroep doen op de veerkracht van kinderen".

De maakbaarheid van de samenleving is ingeruild voor de maakbaarheid van het individu. [Diagnose-expansie](#) is een teken van onze huidige tijd. Emancipatie van het bespreken van (mentale) kwetsbaarheid door mensen werd al te graag door de systeemwereld omarmd in zijn diagnose-expansie. Uitdagingen, zorgen en problemen werden een exclusief domein van professionals. De wetmatigheid van de schaarsest deed ons burgers tot volgzame zorgconsumenten in lange wachtrijen staan, vol verwachting wachtend om 'gefikst' te worden. Ongeremde deregulering van het publieke domein in combinatie met doorgeschoten individualisering en erosie van sociale verbinding deed ons meer en meer verlangen naar diagnostiek en screening om ons staande te houden in de veeleisende systeemwereld.

Worden we als ervaringsdragers geconsulteerd, serieus genomen in het beter maken van de systeemwereld? Uit de recente analyse van [UNICEF](#) blijkt dat kinderen en jongeren onvoldoende worden betrokken in het werk van stakeholders en dat hun belangen onvoldoende naar voren komen in de gesprekken over verbeteringen in de jeugdzorg.

Problemen van mensen zijn reëel en de huidige oplossingen blijken niet (voldoende) te werken. Preventie kan het verschil maken. Gelukkig zien we vanuit het Ministerie van VWS en haar Staatssecretaris [pogingen](#) die hopelijk [preventie](#) op de politieke agenda kunnen krijgen en houden. Wij, de changemakers van het NCJ juichen deze pogingen toe omdat we ons ook verantwoordelijk voelen voor de maatschappij. Daarom kiezen wij voor oplossingen die werken. Wij zetten in op:

- Het **bewust maken** van onze stakeholders dat betrouwbare kennis tot geïnformeerde keuzes leidt, want alleen door wetenschappelijke inzichten te combineren met het vakmanschap van professionals én de ervaringen van kinderen, jongeren en (toekomstige) ouders – kunnen we doen wat werkt.
- Het **informeren** van onze stakeholders zodat iedereen de kracht van preventie kent en zich bewust is van haar invloed op en bijdrage aan gezond en veilig opgroeien.
- Het **sterken** van professionals, want wij zien dat preventie pas echt slaagt wanneer professionals die werkzaam zijn in de wijkteams, geboortezorg, jeugdgezondheidszorg, kinderopvang en het onderwijs in staat zijn om hun eigen vakmanschap te verbinden met dat van anderen.

Missie en visie NCJ

Missie

Het NCJ is een preventie-expert en dé bondgenoot voor diegene die bij wil dragen aan de gezondheid van ieder kind en die schouderschap biedt aan ouderschap. Wij weten dat inzetten op preventie - het actief bevorderen en beschermen van ieders gezondheid - loont. Hoe eerder we (gezondheids-) problemen in een kinderleven of gezin voorkomen, of de gevolgen ervan verminderen, hoe beter. De JGZ-professionals hebben van preventie hun vak gemaakt. Zij vervullen de rol van preventiespecialist, preventieregisseurs en -adviseurs voor andere partijen waar ze mee samenwerken zoals de geboortezorg, het jeugddomein, onderwijs, het sociaal en medisch domein en gemeenten. Wij, het NCJ, helpen ze daarbij met onze kennis, kunde en netwerken. We benutten (digitale) innovatie waar dat versterkt. Adviseurs van het NCJ signaleren, confronteren, ondersteunen en inspireren. Gevraagd en ongevraagd. Zo maken we met elkaar blijvend impact.

Onze missie

Elk kind heeft recht op de beste jeugdgezondheid en op de onvoorwaardelijke steun van de omgeving waarin het opgroeit!

Visie

- De inzet op preventie! Het beschermen en actief bevorderen van de gezondheid van alle (ongeboren) baby's, kinderen en jongeren in Nederland: individueel en collectief.
- Het bevorderen van kansengelijkheid en het verkleinen van gezondheidsverschillen.
- De JGZ als preventiespecialist, -regisseur en -adviseur in het brede domein van jeugdgezondheid).
- Duurzaam en generatiebewust preventiebeleid, landelijk en lokaal, voor het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken.
- Integrale samenwerking in het belang van het kind en het gezin.
- Bijdragen aan gezonde, weerbare en veerkrachtige generaties.

Strategische thema's NCJ 2023-2026

Wij staan voor het recht dat elk kind heeft op de beste jeugdgezondheid, waarbij het kind mag rekenen op onvoorwaardelijke steun van de omgeving waarin het opgroeit. Wij zetten in op weerbare en veerkrachtige generaties, duurzame preventie en integrale samenwerking met en rond het kind en het gezin. Wij zien dat kansenongelijkheid nog steeds bestaat, dat de jeugdgezondheid onder druk staat en dus onze blijvende aandacht vraagt.

Dit alles doen wij aan de hand van drie strategische thema's:

Betrokken gemeenschap

Waardevol vakmanschap

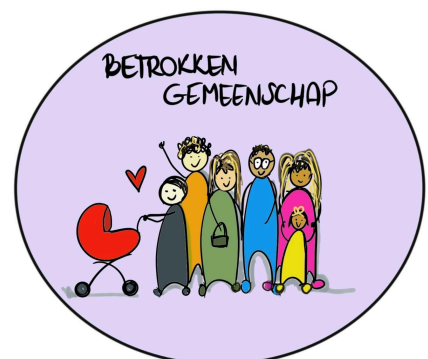
Kennisgedreven praktijk

Betrokken gemeenschap

Opgroeien - Een scheutje steun doet wonderen

Goede gezondheid van en kansengelijkheid voor de jeugd is een maatschappelijke en daardoor gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. In de eerste plaats spelen het kind en het gezin zelf hier een cruciale rol in. Opgroeien en opvoeden vindt primair plaats in het gezin. Iedere professional die het kind en/of het gezin tegenkomt, speelt een belangrijke steunende rol. JGZ-professionals hebben een unieke positie doordat zij van (pre-) conceptie tot volwassenheid met gezinnen meelopen. JGZ stimuleert en werkt samen met professionals uit het sociaal domein en onderwijs binnen de betrokken gemeenschap. Daarmee creëren we een zo gezond mogelijke leer- en leefomgeving voor kinderen.

Het NCJ zet in op:

- het ondersteunen van organisaties bij het inrichten van effectieve dienstverlening rond jeugdgezondheid waarbij burgerperspectief en vakmanschap het uitgangspunt zijn;
- het agenderen van maatschappelijke vraagstukken in relatie tot jeugdgezondheid;
- alle vakmensen in het brede domein van jeugdgezondheid. Zij jagen samenwerking aan tussen o.a. jeugdgezondheidszorg, geboortezorg, kinderopvang, onderwijs, het sociale en medische domein en gemeenten;
- het inspireren en helpen van (JGZ-) professionals om ook bij te dragen aan een gezonde leer- en leefomgeving van kinderen;
- het vormen van bondgenootschappen die concreet bijdragen aan het versterken van de betrokken gemeenschap in het belang van het kind en het gezin.

Waardevol vakmanschap

Wat mooi - Met jouw zorg voorkom je zorg

Als we weten dat inzetten op zinvolle preventie - van zwangerschap tot en met het opgroeien tot volwassene - belangrijk is en loont, is de deskundigheid en bevoegdheid van professionals die van preventie hun vak hebben gemaakt van onschatbare waarde.

JGZ-professionals kennen de omgeving van een opgroeiend kind. Ze combineren hun eigen praktijkervaring met wetenschappelijke kennis en ervaringskennis van de kinderen en ouders.

Samenwerkingspartners worden gezien als belangrijke bondgenoten. Vanuit deze deskundigheid kan de JGZ de linking-pin in het domein van jeugdgezondheid zijn vanuit de rol van preventieregisseur en -adviseur.

Dit stelt ook eisen aan het vakmanschap van de professional, met nieuwe kennis en vaardigheden. Niet alleen voor de JGZ-professional, maar voor alle professionals die werken met en voor het (ongeboren) kind en de (toekomstige) ouders. Zowel op het gebied van samenwerken, als om nieuwe (digitale) werkwijzen eigen te maken en te werken volgens actuele wetenschappelijke inzichten. Waardevol vakmanschap gaat over het delen van ervaringen, reflecteren en blijvend leren. En over 'in verbinding zijn' met jezelf, je beroepsgroep, de burger en de maatschappij. Kortom, waardevol vakmanschap ademt kwaliteit en passie en is een voorwaarde om betekenisvol te zijn voor de gezondheid van alle kinderen in ons land.

Het NCJ zet in op:

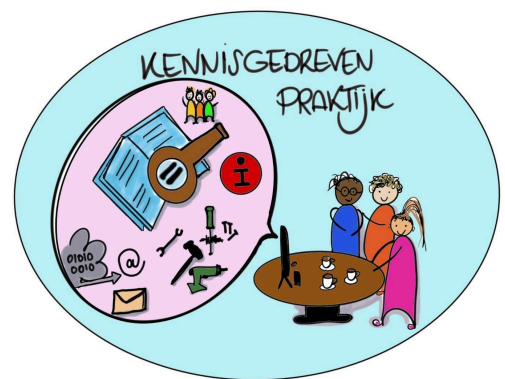
- het kennen en aangaan van de uitdagingen van het veranderende vakmanschap, zoals nieuwe samenwerkingen in een complexe (digitale) maatschappij;

- het behartigen van het belang van continu leren en het waardevol houden en doorontwikkelen van het vak en de professionals. Zo kunnen we waardevolle vakmensen aantrekken en behouden;
- het faciliteren van JGZ-professionals als preventiespecialisten en pleitbezorgers van preventie richting samenwerkingspartners;
- het aanmoedigen en faciliteren van vakmensen om met elkaar vaker te reflecteren op en stil te staan bij dilemma's en vraagstukken die ze in het werk tegenkomen.

Kennisgedreven praktijk

Op kennis terugvallen om kundig vooruit te komen

De juiste kennis maakt verschil. Jeugdgezondheid genereert unieke data. Big data en slimme data-analyses in combinatie met praktijkkennis, wetenschappelijke kennis en ervaringskennis bieden inzichten waarmee we kunnen anticiperen op (toekomstige) veranderende vragen en uitdagingen rond jeugdgezondheid. Zo kunnen we kinderen en hun ouders nog beter ondersteunen en werkelijk het verschil maken. Niet alleen voor het individu maar ook voor generaties. Kennisgedreven praktijk gaat over wendbaarheid en de moed om de toekomst dichterbij te halen.

Het NCJ zet in op:

- de brede en diepe worteling van Evidence Based Practice (EBP) in het domein van jeugdgezondheid waarbij praktijkkennis, wetenschappelijke kennis en ervaringskennis worden gecombineerd;
- het bouwen van een sterke en structurele verbinding tussen onderzoek en praktijk in het domein van jeugdgezondheid;
- slim omgaan met data en de data waardevoller maken. Dat betekent onder andere het stimuleren van het zo uniform en transparant mogelijk registreren van data. Door uniforme data samen te brengen, maken we het waardevoller: we kunnen landelijk inzicht bieden op individueel en collectief niveau;
- het realiseren van een veilig en slim dataplatform voor wetenschappelijk onderzoek, structurele doorontwikkeling van effectieve interventies en beleidsinformatie voor goede zorg voor en aan de jeugdigen.

Communicatie en financieel kader

Communicatie

Verbinden, inspireren en delen!

Communicatie verbindt de betrokken gemeenschap, waardevol vakmanschap en kennisgedreven praktijk. En maakt ontwikkelingen en vernieuwingen voor iedereen op landelijk niveau zichtbaar, deelbaar en toepasbaar.

Door steeds in gesprek te gaan met kinderen, jongeren, (aanstaande) ouders of opvoeders, professionals en experts halen we op wat leeft, speelt en/of wat nodig is. Bij de activiteiten beschrijven we hoe we als NCJ de JGZ-organisaties inspireren en ondersteunen om dit ook zelf te doen. En dat niet alleen: we delen hun waardevolle persoonlijke verhalen, agenderen maatschappelijke vraagstukken waar nodig en werken met relevante netwerken samen voor de beste jeugdgezondheid voor ieder kind. Ieder communicatievraagstuk vraagt om een onderscheidende en effectieve aanpak. De kwaliteit van ervarings-, praktijk- en gebruikskennis is daarbij essentieel. Dat vraagt ook om het nagaan van hoe stakeholders het NCJ en haar producten en diensten waarderen. Communicatie levert tot slot een belangrijke bijdrage aan het vergroten van de zichtbaarheid en relevantie van NCJ-projecten en -activiteiten.

Financieel kader

Instellingssubsidie VWS als fundament

Het NCJ zet zich in om de gezondheid van de jeugd in Nederland te optimaliseren. Dankzij de instellingssubsidie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) kan het NCJ gemeenten en de jeugdgezondheidszorg ondersteunen bij de (realisatie van de) uitvoering van het basistakenpakket JGZ en het belang van preventie voor het gezond kunnen opgroeien van kinderen en jongeren benadrukken. De subsidie maakt het mogelijk om te werken aan de drie strategische pijlers van het NCJ: betrokken gemeenschap, waardevol vakmanschap en kennisgedreven praktijk met de VWS projecten 'Preventie in de praktijk', 'Vakmanschap' en 'Academisering'. Hiermee wordt ruimte gecreëerd voor vernieuwing, kennisdeling en duurzame samenwerking met het werkveld. De instellingssubsidie van VWS levert een belangrijke bijdrage aan de missie van het NCJ **'Elk kind heeft recht op de beste jeugdgezondheid en op de onvoorwaardelijke steun van de omgeving waarin het opgroeit!'** krachtig en effectief vorm te geven.

Projecten binnen de VWS instellingssubsidie

Met de VWS instellingssubsidie kunnen we JGZ-organisaties ondersteunen bij de uitvoering van het basistakenpakket binnen de Wpg. Dit doen we vanuit onze rol als kennis- en onderzoeksinstituut voor de JGZ. We halen behoeften op bij JGZ-professionals en JGZ-organisaties, ontwikkelen kennis, duiden onderzoek en verspreiden de kennis die dit oplevert zodat de JGZ deze kan gebruiken in de praktijk ten behoeve van. Zo helpen we JGZ professionals en JGZ-organisaties met onze kennis, kunde en netwerken. We benutten (digitale) innovatie waar dat versterkt. We signaleren, confronteren, ondersteunen en inspireren. Gevraagd en ongevraagd. Zo maken we met elkaar blijvend impact.

Als kennisinstituut werken we vanuit een kennisgedreven praktijk: we brengen wetenschap en praktijk met elkaar in verbinding en geven podium aan goede praktijkvoorbeelden die zich bewijzen. Het vakmanschap en de praktijkervaring van JGZ-professionals in beleid, strategie en uitvoering en de ervaring van jongeren en ouders, stimuleert een evidence based aanpak van professionals. Het NCJ draagt hieraan bij door kennis te delen op verschillende manieren en het gesprek op gang te brengen, dynamiek in dat gesprek te stimuleren en om ervaringen te delen, te reflecteren en blijvend te leren.

Met alle activiteiten die het NCJ doet hebben we als doel de JGZ te versterken bij de uitvoering van het basistakenpakket. Waar mogelijk zoeken we samenwerking met gemeenten of ondersteunen we JGZ-organisaties dat zelf te doen om hun positie in het lokale preventieve jeugdbeleid te versterken.

A. Preventie in de praktijk

Elke gemeente geeft zelf vorm aan zijn preventiebeleid. Dat geeft een divers beeld in Nederland. Het is daarom niet vanzelfsprekend dat ieder kind in elke gemeente gezond, veilig en kansrijk opgroeit. We weten steeds beter dat de plaats waar je wieg staat (postcode en sociale omgeving) de toekomst van generaties en de toegang tot voorzieningen bepaalt. Vanuit de Wpg investeren gemeenten door onder andere het inzetten van jeugdgezondheidszorg in het opgroeien van kinderen. Via de Jeugdwet investeren gemeenten in aanvullende preventieve activiteiten, waarbij ook de JGZ een grote rol kan spelen. Inzetten op preventie is een slimme, vanzelfsprekende investering. Hoe jonger het kind, hoe groter het effect en iedere nieuwe levensfase van een kind heeft zijn eigen kansrijke start nodig. Het is belangrijk dat gemeenten het belang van preventie op het netvlies hebben en weten welke rol de JGZ daarbij kan spelen. We ondersteunen JGZ-organisaties hierbij en stellen onze kennis ook aan gemeenten beschikbaar zodat ze de JGZ een goede rol kunnen geven in hun preventieve jeugdbeleid.

Het NCJ biedt steun aan de JGZ-professionals en hun organisaties, die immers werken in de lokale context. Zo worden ouders en kinderen ondersteund en kunnen kinderen een goede en gezonde start krijgen zoals ook binnen de Wpg wordt bedoeld. Het versterken van de

gezondheid van kinderen voorkomt zowel mentale, sociale als fysieke problemen, met positief effect tot op latere leeftijd.

Het is van belang om aan preventie te werken vanuit de principes van normaliseren en generatiebewust preventiebeleid waarbij jeugdigen en ouders gezien, gehoord en geholpen worden. Dit is bij uitstek waar de kracht van de JGZ ligt, mede vanuit hun wettelijke taken binnen de Wpg. Belangrijk daarbij is de lokale en integrale afstemming. Ook binnen landelijke netwerken van kennisinstituten en kennispartners is het van belang elkaar te verrijken. Door ook de kennis van anderen mee te nemen naar de JGZ-praktijk versterken we het vakmanschap van JGZ professionals en de kwaliteit van de JGZ.

Het besef dat preventie, en dus ook de Jeugdgezondheidszorg, bijdraagt aan een gezonde, veerkrachtige en veilige maatschappij neemt steeds meer toe.

Burgerperspectief

Vanuit burgerperspectief stimuleren we dat kinderen, jongeren en ouders een gelijkwaardige rol krijgen in hun contacten met professionals en bij beleidsvorming. We luisteren en zijn nieuwsgierig naar hun input bij beleidsvorming en het nemen van beslissingen. Daarnaast versterken wij de praktijk met onze geleerde lessen over het betrekken van burgers.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

Door het betrekken van kinderen, jongeren en ouders en hun ervaringskennis te benutten, dragen we bij aan de kwaliteit van de jeugdgezondheidszorg en sluiten we beter aan bij de doelgroep.

Wat gaan we doen?

- We stimuleren het betrekken van jeugdigen en ouders in de JGZ om de kwaliteit van de jeugdgezondheidszorg te versterken en ondersteunen de JGZ-organisaties, aansluitend bij hun behoeften hierbij.
- We halen het perspectief van jongeren en ouders op door hen te bevragen over relevante en actuele thema's. Dit doen we via onze jongerenraad en via ons ouderpanel.
- We blijven up-to-date over de (landelijke) ontwikkelingen op het gebied van participatie en werken samen met andere partijen die zich hiermee bezig houden.
- Alle relevante kennis die we met bovenstaande activiteiten ophalen delen we in onze contacten en via producten met en voor de JGZ-organisaties. De kennis wordt ook via diverse communicatiekanalen gedeeld.

Werken aan preventie

Werken aan preventie vindt plaats zo dicht mogelijk bij de leef- en ontwikkelomgeving van jeugdigen; thuis, in de buurt en op school. Dit is het domein waar gemeenten hun taak hebben om normaal opgroeien mogelijk te maken. Het NCJ en ook de JGZ staan voor het versterken van het gewone leven, gewoon opgroeien en het ruimte bieden aan variaties die daarin te herkennen zijn. We kijken naast de opvoedsituatie thuis en op school ook naar de invloed van (sociale) netwerken en de fysieke omgeving. Preventie reikt verder dan alleen de huidige generatie

kinderen. De inzet is daarom generatiebewust gericht zodat effecten ook tot op latere leeftijd zichtbaar zijn. Het NCJ vertaalt dit door te kijken naar wat hiervoor nu nodig is in de huidige JGZ-praktijk.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

Door kennis (verspreiding) over generatiebewuste preventie krijgt dit een plek in beleid en praktijk in het jeugdgezondheidszorg domein, en ontstaat er bewustzijn dat de JGZ hier een belangrijke rol in speelt.

Het NCJ is een vanzelfsprekende partner op het gebied van preventie als het gaat om duurzaam generatiebewust preventiebeleid. Daarmee versterken we de expertrol van professionals in de dagelijkse praktijk van de jeugdgezondheidszorg en gemeentelijke beleidsuitvoering m.b.t. preventie.

Wat gaan we doen?

- We dragen kennis over generatiebewuste preventie uit op relevante plekken en netwerken en maken samenwerkingspartners bewust van de rol die JGZ hierin kan spelen.
- We verbinden wetenschap, praktijk en ervaringen met elkaar en bieden podium aan praktijkvoorbeelden en helpende gedachten. Maatschappelijke vraagstukken die we daarbij tegenkomen, krijgen een generatiebewust vertaling.
- We stimuleren het werken aan generatiebewuste preventie op lokaal niveau, onder andere via gemeenten, en positioneren de JGZ daarbij.
- We verkennen wat JGZ-organisaties nodig hebben om het gesprek met gemeenten over de inzet van preventie en JGZ effectief te kunnen voeren zodat JGZ zich beter kan positioneren bij hun gemeenten.
- Gelet op het aanstaande VNG convenant brede wijkteams richten we ons ook op beleidsmakers bij gemeenten om ze mee te geven wat de JGZ kan betekenen in het integraal werken.

Integraal werken in de wijk (IWW)

In het programma IWW werken we samen met IWW partners Movisie, Nji en Vilans, waarbij ieder de eigen expertise en ervaring inbrengt. IWW stimuleert integraal werken in de wijk en bevordert de samenwerking tussen professionals in het sociaal domein. Het doel hiervan is dat mensen in een kwetsbare positie met meervoudige vragen en problemen (gelijk) tijdige en samenhangende ondersteuning vinden en krijgen die nodig en (moreel) juist is, dicht bij huis in aansluiting op hun wensen en behoeften.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

Professionals zijn ondersteund met kennis en tools over integraal werken in de wijk.

Wat gaan we doen?

- We nemen deel aan de kerngroep IWW en vervullen daarbij de voorzittersrol. We brengen de meerwaarde van de JGZ binnen de brede sociale wijkteams in.
- We organiseren bijeenkomsten met IWW sleutelpersonen.

- We delen de IWW kennis en tools via verschillende communicatiekanalen, zodat de kennis voor iedereen beschikbaar is, voor professionals, gemeenten, etc.
- Via deelprojecten verspreiden we en stimuleren we de toepassing van kennis en tools over integraal werken in de wijk.

De eerste 1000 dagen

De eerste duizend dagen in het leven van een (ongeboren) kind zijn van groot belang voor de ontwikkeling en kansen van dat kind en voor het ouderschap van de (toekomstige) ouders. De JGZ speelt, samen met andere partijen, een cruciale rol in het versterken van een kansrijke start in de eerste duizend dagen van het leven van een kind. Wij zijn ervan overtuigd dat investeren in deze fase van een mensenleven, in samenwerking met betrokken partijen, een kansrijke start bevordert.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

De urgentie van investeren in de eerste 1000 dagen wordt blijvend gevoeld door de verschillende domeinen rondom het (ongeboren) kind. Geleerde lessen en opgedane kennis zijn verspreid om te kunnen toepassen in de JGZ-organisaties. Slimmere en efficiëntere samenwerkingen tussen partners rondom het jonge kind dragen bij aan de pedagogische basis en aan een doorgaande lijn van passende ondersteuning en zorg en daarmee aan een kansrijke start voor iedere kind.

Wat gaan we doen?

- We leveren een inhoudelijke bijdrage aan landelijke en/of regionale bijeenkomsten en werkgroepen, zoals het Platform Borstvoeding, de Goede Starttafel, Programmateam Plus, Kansrijke Starttafel en de Taskforces/Werkgroepen Alcoholvrije- en Rookvrije start en positioneren de JGZ daarbij.
- We leveren een inhoudelijke bijdrage aan en genereren aandacht voor landelijke initiatieven en ontwikkelingen die een kansrijke start bevorderen en dragen bij aan de uitvoering van de VWS actieagenda Kansrijke Start.
- We delen kennis over effectief bewezen interventies en methodieken (zoals Nu Niet Zwanger, Centering, etc), binnen de eerste duizend dagen om deze voor meer gezinnen bereikbaar te maken.
- We werken samen met de verschillende domeinen rondom het kind in de eerste 1000 dagen en brengen het belang van samenwerking met de JGZ op zowel landelijk als lokaal niveau voortdurend onder de aandacht.

Prenataal huisbezoek JGZ (PHB JGZ)

Het PHB JGZ moet in elke gemeente aan zwangeren en/of hun gezinnen in een kwetsbare situatie aangeboden worden door de jeugdgezondheidszorg. Tijdens het PHB JGZ wordt in gezamenlijkheid met de zwangere en/of het gezin door middel van een gevalideerd signaleringsinstrument de krachten en zorgbehoeften in kaart gebracht om zo vroegtijdige hulp en ondersteuning in te kunnen zetten. Hiermee draagt het PHB JGZ bij aan betere kansen voor het kind en gezin.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

JGZ organisaties zijn ondersteund bij de borging van het PHB JGZ. De samenwerking tussen de jeugdgezondheidszorg, het sociale domein en de geboortezorg rondom de toeleiding en uitvoering en terugkoppeling van het PHB JGZ is verbeterd. Signalerende partijen zijn beter bekend met het PHB JGZ en weten hierover het gesprek te voeren met ouders. Tot slot zijn relevante landelijke en lokale partijen op de hoogte van de ontwikkelingen rondom het PHB JGZ en weten zij het NCJ te vinden bij vragen.

Wat gaan we doen?

- We monitoren de implementatie PHB JGZ en brengen de ondersteuningsbehoefte in kaart. We delen deze kennis openbaar toegankelijk via diverse kanalen.
- We nodigen PHB-coördinatoren uit JGZ-organisaties uit om deel te nemen aan het landelijk netwerk, waar zij kennis en ervaring uitwisselen en er aandacht is voor de rol van de JGZ in de verbinding met andere domeinen.
- We stimuleren en faciliteren verbinding en het uitwisselen van successen en uitdagingen tussen JGZ organisaties en met hun lokale geboortezorg partners.
- We brengen bestaande materialen zoals de handreiking, de animatie en het gebruik van de hybride workshops onder de aandacht. Waar nodig en mogelijk actualiseren we de materialen die in beheer zijn bij het NCJ naar aanleiding van landelijke ontwikkelingen en behoefte. Waar nodig kan het NCJ de ontwikkeling van nieuw ondersteunend materiaal stimuleren en hierover adviseren.
- We delen kennis met signalerende partijen over de manier waarop gesignaleerd kan worden en welke taal hierin passend is bij de doelgroep. Cliëntperspectief is hierin leidend.

Ouderschap en hechting

Voor een goede hechting is het versterken van ouderschap en de ouder-kindrelatie en inzicht in het ouderperspectief belangrijk. Gezinnen kunnen het niet alleen, maar staan wel vaak alleen voor de vele taken en rollen die zij in de samenleving hebben. Het NCJ streeft naar inzet van de jeugdgezondheidszorg ten behoeve van het versterken van het normale gezinsleven met de rechten van ieder kind als centraal uitgangspunt, een actieve rol van de sociale omgeving en het bewust en actief meenemen van het ouderperspectief.

Een goede ouder-kind relatie is tevens preventie van kindermishandeling. De gevolgen van kindermishandeling zijn groot. Daarom is preventie met oog voor de context van het gezin en de ouder-kind relatie essentieel. Professionals in de jeugdgezondheidszorg kunnen hier bij uitstek aan bijdragen. Het NCJ ondersteunt hen daarin door actuele kennis te duiden en te delen.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

Het NCJ is de partner voor gemeenten en JGZ-organisaties als het gaat om onderzoek en visie op ouderschap en gezinnen en draagt bij aan het bevorderen van het gewone (gezins) leven en de waarde van gezinnen voor de samenleving. De stem van ouders is daarbij meegenomen en de gegenereerde kennis is gedeeld.

Wat gaan we doen?

- We volgen (wetenschappelijke) ontwikkelingen door het bijwonen van relevante activiteiten en het bijblijven in vakliteratuur.
- We duiden en delen de verworven kennis, via de NCJ nieuwsbrief en eventuele andere kanalen.
- We werken mee aan de Staat van het Gezin; dit geeft inzicht hoe ouders het Nederlandse gezinsbeleid en hun taak als opvoeder in de samenleving zien.
- We zetten 2x per jaar een peiling uit met de Balansmeter; dit geeft inzicht in hoe ouders hun draagkracht en draaglast definiëren en ervaren.
- We doen 1x per jaar de peiling Ouders en de JGZ; dit geeft inzicht in hoe ouders de samenwerking tussen hen en de JGZ ervaren bij alle contacten die ze met de JGZ hebben.
- We verkennen in hoeverre JGZ-organisaties behoefte hebben aan ondersteuning en ervaringsuitwisseling bij het opzetten en uitvoeren van hun klanttevredenheidsonderzoeken.

Weerbaarheid, welbevinden, mentale gezondheid

Weerbaarheid en veerkracht ontwikkelen zich in relatie tot anderen en dragen bij aan welbevinden en mentale gezondheid. Dit vraagt om een onderbouwde, door de wetenschap gedragen aanpak van professionals in de uitvoering, beleid en strategie in de jeugdgezondheidszorg. We richten ons daarbij ook op het versterken van de context rond jeugdigen, zoals de JGZ ook lokaal moet doen.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

De boodschap dat welbevinden en mentale gezondheid van kinderen en jongeren onder meer wordt versterkt via veerkracht en weerbaarheid is uitgedragen binnen de JGZ en hun samenwerkingspartners zoals lokale partners en gemeenten. Door deze preventieve kijk op jeugdigen in te brengen in relevante netwerken versterken we het besef van het belang van veerkracht en weerbaarheid van kinderen en jongeren.

Wat gaan we doen?

- We participeren in landelijke overlegstructuren en relevante netwerken die weerbaarheid, welbevinden en mentale gezondheid raken (zoals landelijk werkend kennisnetwerk mentale gezondheid, coalitie welbevinden) en brengen daar het preventieve JGZ perspectief in en delen relevante kennis en ervaring.
- We participeren in of steunen programma's en aanpakken die de weerbaarheid en welbevinden van jeugdigen versterken.
- We delen de kennis over bevorderen van veerkracht en weerbaarheid met o.a. JGZ-organisaties (openbaar toegankelijk) ter ondersteuning van hun preventieve rol op dit thema.

Gezondheid

Wil preventie impact hebben, dan moeten we rekening houden met de sociale - en fysieke

omgeving waarin gezinnen leven, wonen en werken. Dit vraagt van JGZ'ers als preventie experts om een breed maatschappelijk perspectief te hanteren. Het past bij de JGZ, om naast de individuele en selectieve preventie, ook kennis te integreren in signalering en begeleiding, om daarin optimaal aan te sluiten bij wat een kind, een gezin, een school, een wijk nodig heeft om het gezondheidsvermogen te versterken en steviger in te zetten op universele (collectieve) preventie. Het vraagt tegelijkertijd om doorontwikkeling van de JGZ vanuit hun vakmanschap en het LPK (doen wat nodig is en zorg passend maken). Zowel intern als extern zullen steeds meer slimme samenwerkingen worden gezocht en nodig zijn om de gewenste impact te kunnen maken en een gezonde omgeving te creëren. Het NCJ startte samen met een groep artsen M&G de 'healthy village beweging'.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

De JGZ gaat steeds meer op zoek naar slimme samenwerkingen om te zorgen dat preventie in de leer- en leefomgeving impact genereert. Ze gaan meer de spreekkamer uit en kennen de context van een school of wijk, zodat hier de juiste preventiepartners voor gezocht kunnen worden.

Ook helpt dat hen om gemeenten te informeren over de lokale gezondheids context.

De jeugdgezondheidszorg heeft de preventiepijler gezondheid omarmt met een holistische, integrale en intergenerationele benadering van gezondheid en steeds meer mensen sluiten zich aan bij de healthy village beweging, waarbij de invloed van zowel de sociale als de fysieke omgeving wordt versterkt.

Wat gaan we doen?

- We werken samen met de AJN om de healthy village beweging te stimuleren, waarbij we regelmatig samen over de healthy village beweging publiceren via de AJN - en andere kanalen, om de beweging breder onder de aandacht te brengen
- We werken samen met de AJN om een bijeenkomst "de healthy village" voor de JGZ te organiseren.
- We maken in samenwerking met Stichting Lezen een spel gratis beschikbaar voor ouders van jonge kinderen. Het spel verbindt en sterkt hen in de kennis, toepasbaarheid en mogelijkheden om thuis een taalrijke omgeving te creëren.

Bevorderen financiële gezondheid

Stress door geldzorgen is een belangrijke pijler voor een minder goede gezondheid. Geldzorgen op tijd signaleren is daarmee één van de meest effectieve preventiemaatregelen die we met elkaar kunnen oppakken. De ander is financiële weerbaarheid van kinderen en jongeren bevorderen door ze te leren omgaan met geld. Dat kan via financiële educatie (in het onderwijs en door maatschappelijke organisaties), maar ook door ouders te ondersteunen in hun financiële opvoeding. JGZ-professionals kunnen hierbij het verschil maken door financiële gezondheid net zo bespreekbaar te maken als fysieke en mentale gezondheid.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

Financieel gezonde generaties in 2040 zijn ons uitgangspunt. Als eerste stap is het van belang dat JGZ-professionals beseffen dat het bespreken van financiële gezondheid met ouders en

jeugdigen hieraan bijdraagt. In 2026 leren ze hoe zij samen moeten werken op dit thema met de jeugdigen en gezinnen zelf en met de andere partners in de verschillende domeinen en met hun gemeenten. We verkennen hoe de JGZ samenwerkingspartners kan inspireren en het voortouw durft te nemen in lokale en landelijke netwerken, om relevante stakeholders ook te stimuleren aan de slag te gaan. Ook verkennen we hoe wij daar de JGZ bij kunnen ondersteunen. We werken ernaar toe dat JGZ-organisaties de visie op financiële gezondheid uitdragen en dit op hun agenda zetten, altijd vanuit het perspectief van kind en gezin. Dit alles om de financiële weerbaarheid te bevorderen.

Wat gaan we doen?

- We maken JGZ organisaties en Kansrijke Start Coalities bewust van het belang van het bespreken van financiële gezondheid en voorzien hen van concrete handvatten.
- We brengen de JGZ-aandachtsfunctionarissen Financiële gezondheid bijeen waarbij kennis over financiële gezondheid wordt gedeeld, zowel lokale als landelijke ontwikkelingen worden besproken, ervaringen worden uitgewisseld en van elkaar wordt geleerd.
- We zetten de peiling Geldzorgen uit onder JGZ-professionals en ouders; dit geeft inzicht in waar bij professionals de drempels zitten om het gesprek over financiële gezondheid te voeren.
- We verkennen welke wensen en behoeften leven bij de JGZ organisaties op het thema Financiële opvoeding en we ontwikkelen waar nodig en mogelijk, samen met het veld, aanbod voor JGZ-professionals.
- We maken de Alliantie Kinderarmoede en al haar partners bewust, delen kennis en geven concrete handvatten om geldzorgen te bespreken en jeugdigen alle kansen te geven om financieel weerbaar te zijn en we nemen daarbij de rol van de JGZ mee.

Schoolaanwezigheid

Een succesvolle schoolloopbaan is van belang voor later: het levert gezondheids-, en dus maatschappelijke waarde op. Schoolaanwezigheid, voorkomen van schoolverzuim, en de rol van de JGZ daarbij, vraagt daarom aandacht. In het werken aan schoolaanwezigheid is onderbouwde kennis en een ondersteunende rol van de JGZ richting onderwijs noodzakelijk om de gewenste context voor jeugdigen te realiseren.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

Het NCJ ondersteunt de werkwijze en samenwerking van de JGZ en scholen waarbij in het geval van schoolverzuim vertrouwen in ouders en kinderen en schoolaanwezigheid centraal staat. JGZ is in staat de context rond jeugdigen te versterken en schoolaanwezigheid te bevorderen.

Wat gaan we doen?

- We delen kennis over schoolaanwezigheid, specifiek met de JGZ-organisaties, maar wel openbaar toegankelijk, waarbij we aandacht hebben voor de collectieve, preventieve rol van de JGZ schoolaanwezigheid.
- We participeren in overleggen, in netwerken en in samenwerkingen binnen en rond het onderwijs om kennis te delen en de meerwaarde van samenwerking met de JGZ op dit

thema onder de aandacht te brengen. En we leveren een bijdrage aan het publieke gesprek over schoolverzuim, leerrecht en een positief schoolklimaat met het oog op schooldeelname.

- We verkennen met JGZ-organisaties wat zij nodig hebben om schoolaanwezigheid te bevorderen in samenwerking met hun lokale partners zoals onderwijs.

Volwassen worden: Klaar voor de toekomst zijn

Aansluiting met jongeren is in het belang van hun gezondheid. Jongeren moeten weten dat naar hen omgekeken wordt en dat ze kunnen rekenen op solidariteit van generaties, waar het gaat om het bereiken van hun dromen en doelen. Dit vraagt van professionals een op kennis gebaseerde attitude, waarmee ze die samenwerking met jongeren kunnen invullen.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

In samenwerking met jongeren zelf en met relevante samenwerkingspartners sluiten we aan bij wat jongeren nodig hebben van bijvoorbeeld de samenleving, jeugdgezondheidszorg en onderwijs om hun volwassenheid vorm te geven en de rol van de JGZ hierbij.

Wat gaan we doen?

- We participeren en leveren een inhoudelijke bijdrage aan (landelijk) bijeenkomsten en werkgroepen t.b.v. van wat nodig is om jongeren te ondersteunen in hun weg naar volwassenheid en de rol van de JGZ daarbij en delen de kennis die dit oplevert voor iedereen toegankelijk.
- We maken JGZ-professionals bewust van de boodschap m.b.t. normeren van een normale ontwikkeling en het belang van een contextuele benadering rondom gezondheid en welbevinden van jongeren.
- We verkennen welke impactvolle praktijken (bijvoorbeeld tools en activiteiten) jongeren ondersteunen om hun volwassenheid verder vorm te geven en/of versterken de goede initiatieven en delen deze via onze openbare communicatiekanalen met professionals en andere belanghebbenden, zoals gemeenten.
- We stellen het lespakket Je Brein de Baas?! beschikbaar via onze website zodat de JGZ dit aan scholen kan aanbieden. We verkennen additionele middelen voor aanvulling van het lespakket.

Delen en borgen Integrale VroegHulp

Integrale Vroeghulp (IVH) is een effectieve werkwijze voor het vroeg en preventief helpen van kinderen van 0 tot 7 jaar met (meervoudige) ontwikkelings- en/of gedragsvragen en hun ouders. De vragen en ondersteuningsbehoefte van ouders zijn hierbij leidend. Het NCJ deelt en borgt op landelijk niveau kennis over IVH en met de regionale coördinatoren van de regionale expertiseteams, lokale coalities of anderszins, aansluitend bij de werkwijze binnen de betreffende gemeenten en de kennis ten behoeve van regionale borging van IVH.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

Afgelopen jaar hebben we IVH een enorme boost gegeven onder andere door de aanpak als 'Goed onderbouwd' in te dienen bij de Databank Effectieve Jeugdinterventies (DEI) van het NJi. In

2026 willen we graag dat deze ook daadwerkelijk wordt opgenomen in de databank. Hiermee verwachten we dat het aantal gemeenten dat IVH uitvoert zal toenemen en dat dit een fundamenteel samenwerkingsnetwerk is voor de stevige lokale teams.

Wat gaan we doen?

- We dragen samen met de JGZ en haar IVH partners de kwaliteit en noodzaak van een integrale aanpak rond het jonge kind uit bij gemeenten. Hierin bieden we inzicht en we stimuleren het gebruik van de effectieve werkwijze van IVH.
- We delen landelijk kennis en stimuleren netwerkvorming in de regio's ten behoeve van de regionale IVH-praktijken.
- We organiseren jaarlijks een ontmoeting met de IVH coördinatoren waarbij zowel inhoudelijke kennis wordt gedeeld als ervaring wordt uitgewisseld en men onderling kan leren van elkaar.

B. Vakmanschap

De belangrijkste dragers van kennis en kunde voor Jeugdgezondheid zijn de mensen die binnen het preventieve domein werken. Iedere jeugdige en ouder heeft recht op vakkundige ondersteuning. Aansluiten bij jeugdigen en (aanstaande) ouders vraagt van organisaties om hun vakmensen en vakmanschap centraal te stellen. Het is essentieel om JGZ-professionals maximaal te faciliteren zodat zij, samen met jeugdigen en (aanstaande) ouders, de beste zorg kunnen organiseren. Zorg die aansluit op de (latente) behoeften en wensen van die jeugdigen en (aanstaande) ouders en preventie die generaties redt.

De overall ambitie van 'Vakmanschap' is het optimaal aansluiten van de Jeugdgezondheidszorg op de jeugdigen, (aanstaande) ouders en de maatschappij. Hiervoor is gelijkwaardigheid tussen de jeugdigen, (aanstaande) ouders en JGZ-professionals de basis. We willen weten wat voor hen belangrijk is en wat hun waarden en drijfveren zijn om vanuit waardengedreven vakmanschap daar optimaal bij aan te sluiten. Daarnaast versterken we hiermee onze relevantie in het preventieve domein. Dit kunnen we alleen samen voor elkaar krijgen, vanuit dit waardengedreven vakmanschap en het werken vanuit Evidence Based Practice (EBP), in aansluiting op de maatschappelijke vraagstukken die spelen.

Versterken JGZ professional

Het vakmanschap van de JGZ blijft in ontwikkeling. Vanuit waarde gedreven en met bewustzijn van de kernopdracht zoeken JGZ professionals naar hoe zij de beste jeugdgezondheidszorg kunnen bieden waar het kind recht op heeft. Dit vraagt om vertrouwen, contact en steun van directe collega's en van andere professionals in het jeugdveld en om vertrouwen en geloof in het eigen kunnen (zelfeffectiviteit) om te doen wat nodig is. Kennis draagt bij aan het vertrouwen in eigen kunnen.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

Professionals in de Jeugdgezondheidszorg pakken actief een rol op vanuit de bedoeling van de

JGZ. Zij reflecteren en delen hun rolopvatting met collega's waardoor het interne gesprek en de samenwerking wordt versterkt (interne leerprocessen). Door het aanreiken van kennis op landelijk niveau, krijgen zij meer in de professionele rugzak om de zorg te bieden die nodig is.

Wat gaan we doen?

- We brengen vraagstukken, wensen en goede voorbeelden on- en offline samen om kennis en ervaring te delen.
- We continueren de samenwerking rondom het geven van landelijke webinars.
- We delen openbaar goede voorbeelden via verschillende kanalen en zijn vraagbaak over de toepassing in JGZ-organisaties.
- Bij de gedragsverandering trajecten staan we stil bij waarden en drijfveren en het belang hiervan. Dit wordt expliciet gecheckt bij de doelgroep, waardoor het andere perspectief als vanzelfsprekend op de rol staat.
- We werken eraan dat de kennis op de NCJ website en in de NCJ nieuwsbrief conform de WCAG eisen toegankelijk is voor alle JGZ-professionals.

Toepassing Landelijk Professioneel Kader (LPK)

Het in 2022 geactualiseerde LPK is een landelijk gedragen en gemaakt kader voor alle JGZ-beroepsgroepen, gemeenten, brancheverenigingen, managers en professionals. Met preventie als drijfveer en ruimte voor vakmanschap maakt het LPK inzichtelijk hoe de jeugdgezondheidszorg passende zorg op maat kan bieden. Het biedt professionals, managers en gemeenten een helder zicht op de visie en uitgangspunten hoe de JGZ haar wettelijke taak, beschreven in het basispakket, wil uitvoeren. Tevens is hiervoor een implementatiestrategie ontwikkeld. De jeugdgezondheidszorg wil het verschil maken door impactvolle preventie te bieden. Zij doen dit door evidenced based practice (EBP) te werken; een aanbod te bieden, zowel op basis van wetenschappelijke kennis, professionele expertise én de ervaringen van de jeugdigen en de ouders daarin mee te nemen.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

JGZ organisaties trekken samen op bij de gezamenlijke LPK implementatiestrategie.

Wat gaan we doen?

- We brengen LPK ambassadeurs uit de JGZ-organisaties samen om kennis en ervaring uit te wisselen, onder meer over hoe ze het LPK bij hun gemeenten onder de aandacht kunnen brengen.
- We sluiten op maat aan bij de behoeften en vraagstukken vanuit de JGZ-praktijk en ondersteunen hierbij waar mogelijk.
- We brengen variatie van aanbod (vorm, locatie, samenwerkingen), ten behoeve van verschillende vormen en manieren om zorg op maat te bieden, landelijk onder de aandacht.

Ontwikkelingsonderzoek (VWO en BFMT)

Het borgen van de kwaliteit van de uitvoer van het Van Wiechenonderzoek (VWO) en de Baecke-Fassaert Motoriektest (BFMT) in de JGZ vraagt continue aandacht. Ondersteuning van de

voorbereidende fase binnen JGZ organisaties om VWC intern te implementeren. Voor zowel de optimalisatie van scholing in het VWO en de BFMT als de ondersteuning van professionals in de uitvoer van het VWO en de BFMT en de vergroting van de ouderbetrokkenheid bij het ontwikkelingsonderzoek. Door het bevorderen van de ouderbetrokkenheid en het ondersteunen van de JGZ professionals draagt dit dossier bij aan een betrokken gemeenschap en waardevol vakmanschap.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

Een verbreding van de kennis en vaardigheden met betrekking tot het VWO en de BFMT en de SINDA (standardized infant neurodevelopmental assessment) zodat professionals deze instrumenten effectief kunnen toepassen. Het toepassen van (het gedachtegoed van) Van Wiechen Continu (VWC) is omarmd voor de uitvoering van het VWO.

Wat gaan we doen?

- We zorgen ervoor dat de juiste materialen, nodig voor de uitvoering van het VWO, beschikbaar zijn.
- We beantwoorden vragen, die bij het NCJ binnenkomen over VWO/VWC en BFMT.
- We evalueren en actualiseren de scholingen tot VWO- en BFMT-instructeur. Daarnaast organiseren we terugkomdagen voor de instructeurs ontwikkelingsonderzoek van de JGZ-organisaties om kennis uit te wisselen.
- We implementeren (het gedachtegoed van) Van Wiechen Continu in de JGZ en stimuleren ouderbetrokkenheid bij de uitvoering van het VWO en de BFMT en zorgen dat de training tot VWO-instructeur in de eigen JGZ-organisatie hier bij aansluit.
- We verspreiden kennis en inzichten over de SINDA en onderzoeken wat de SINDA kan betekenen voor het ontwikkelingsonderzoek in de JGZ-praktijk.
- We volgen ontwikkelingen met betrekking tot de D-score en de SRM (slimme richtlijn module) en de toepassing hiervan in de JGZ en we adviseren over de randvoorwaarden voor de toepassing van de D-score in de JGZ-praktijk.
- We adviseren over de haalbaarheid en randvoorwaarden van instrumenten met betrekking tot vroegsignalering en verwijzing als het gaat om Duchenne, TOS en mogelijke andere aandoeningen op basis van VWO- en BFMT-kenmerken.

Early Life Stress

Early Life Stress, chronische stress tijdens het hele opgroeien, heeft grote impact op de ontwikkeling van jeugdigen en op de gezondheid en het welbevinden van deze jeugdigen tot aan de volwassen leeftijd en zelfs de volgende generatie toe. Daarmee is het niet alleen een individueel probleem, maar ook een maatschappelijk vraagstuk. Dit zien we ook terug in beleidsplannen van gemeenten die willen sturen op stress, sensitief werken en dit willen verbinden met verschillende domeinen. De JGZ heeft een rol in de bewustwording van het belang van dit thema.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

In 2026 werken steeds meer JGZ-professionals vanuit het gedachtegoed van 'stress sensitief'. Stress sensitief werken houdt onder andere in dat professionals onderscheid weten te maken

tussen gezonde stress, hanteerbare stress en chronische stress en hierdoor stress kunnen normaliseren.

Wat gaan we doen?

- In samenwerking met JGZ-professionals uit de praktijk gaan we ondersteunend materiaal voor in contacten met ouders en jeugdigen op elkaar afstemmen.
- We leggen verbinding met andere initiatieven die de JGZ steunen, zoals HEALS en MIND.
- We onderzoeken samen met ouders via een ouderpanel wat (toekomstige) ouders nodig hebben om Early Life Stress aan te pakken en hoe deze kennis verspreid kan worden en hoe de JGZ hen daarin kan ondersteunen.

Vernieuwing & ontwikkeling JGZ

Verandering is normaal en zo ook de weerstand hiertegen. Dit gegeven, gecombineerd met de vraag uit het veld 'Hoe krijg ik mijn mensen mee', heeft tot een aanpassing van het JGZ-innovatieatelier geleid, waarbij verschillende ondersteuningsvormen ten behoeve van vernieuwing en ontwikkeling in de JGZ worden geboden aan dit JGZ netwerk.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

JGZ en partners zijn verbonden en versterkt bij vernieuwingen die de uitvoering van de JGZ versterken.

Wat gaan we doen?

- We faciliteren online bijeenkomsten in de vorm van een JGZ-innovatiecafé, waarin nieuwe initiatieven en vernieuwingen een landelijk podium krijgen.
- We delen de eventuele kennis die dit oplevert via diverse kanalen.

Wet -en regelgeving in de JGZ

Iedere JGZ-professional werkt dagelijks met persoonsgegevens en heeft dus dagelijks te maken met privacy. Hoe je met deze persoonsgegevens omgaat, valt onder verschillende wet- en regelgeving.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

De informatie met betrekking tot (nieuwe) wet- en regelgeving actueel houden op de website en in de handreikingen die het NCJ beheert zodat JGZ-professionals deze kennis kunnen gebruiken in hun werkproces. Daarnaast ondersteunen van JGZ-professionals en van JGZ-organisaties bij juridische vragen die er spelen in de dagelijkse praktijk.

Wat gaan we doen?

- Beheren van de huidige juridische handreikingen. Het actualiseren van deze handreikingen bij wetwijzigingen of andere veranderingen.
- Beantwoorden van juridische vragen uit het veld.
- Participeren in de juridische werkgroep over de 'juridische kaders ouderlijk gezag' van VWS en Nictiz.
- Het volgen van landelijke ontwikkelingen mbt wet- en regelgeving in relatie tot de

JGZ-praktijk en hierop anticiperen.

C. Academisering

Naast 'Preventie in de praktijk' en 'Vakmanschap' werkt het NCJ aan de academisering van de jeugdgezondheidszorg. Een sterke verbinding tussen onderzoek, beleid en praktijk is nodig voor een effectieve, efficiënte en kwalitatief hoogwaardige JGZ. Daarom vraagt het NCJ aandacht voor het belang van onderzoek en het samen ontwikkelen, toepassen en delen van kennis.

Het NCJ participeert in lerende netwerken en zet in op relevant onderzoek dat aansluit bij de visie op preventie. Regionale lessen worden landelijk gedeeld en toegepast. Samen met maatschappelijke partners, praktijk en onderzoeksinstituten stimuleert het NCJ evidence based werken en zorgt het ervoor dat onderzoeksresultaten zo snel mogelijk toepasbaar zijn. Daarbij wordt het perspectief van jongeren, ouders en professionals actief betrokken.

De kracht van het NCJ op dit vlak ligt in de sterke verbinding met maatschappelijke partners én met de JGZ uitvoeringspraktijk. Met landelijk zicht op de (ontwikkelingen in) de jeugdgezondheidszorg, signaleren we kennislacunes en initiëren, agenderen, vertalen en stimuleren we onderzoek en samenwerking. Door bij onderzoek vanaf het begin aandacht te vragen voor implementatie en toepasbaarheid in de JGZ praktijk, hebben onderzoeksresultaten een grotere impact.

NCJ in de onderzoekswereld

Het NCJ heeft een vernieuwende visie op preventie ontwikkeld om maatschappelijke vraagstukken te adresseren en toekomstige generaties te beschermen. Wie immers het gewone leven versterkt, kiest voor de krachtigste vorm van preventie: gezond houden wat gezond is. Deze visie is de basis voor het onderzoek dat NCJ initieert en waarin NCJ participeert.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

Onze visie op preventie wordt steeds meer ingezet voor het stimuleren en het verrichten van relevant onderzoek op het gebied van de jeugd en het gezin. Voor de JGZ praktijk relevante kennis uit onderzoek wordt gedeeld met professionals en samen met en voor hen geduid.

Wat gaan we doen?

- We houden onze visie op preventie actueel en dragen deze uit.
- We identificeren kansen voor onderzoek om de waarde van preventie te bewijzen.
- We werken pro- en reactief samen, als senior onderzoekers, met andere onderzoekers.

Delen van kennis = vermenigvuldigen van kennis

Het is van belang actuele kennis uit onderzoek te delen met professionals (uit de JGZ-praktijk en bij gemeenten) en dit te duiden voor beleid en praktijk.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

Het veld van de preventieve zorg voor de jeugd en het gezin en gemeenten wordt gevoed met

beschikbare kennis. Professionals weten wat de stand van zaken is met betrekking tot relevante effectieve interventies en onderzoeksresultaten en kunnen dit met een EBP (Evidence Based Practice) mindset toepassen in hun dagelijks werk.

Wat gaan we doen?

- We houden de Interventie Bibliotheek op onze website up to date en delen kennis over effectieve interventies, onderzoeksresultaten en peilingen.
- We stimuleren de EBP mindset in de dagelijkse JGZ-praktijk en in de onderzoekswereld.
- We dragen bij aan de organisatie van Jeugd in Onderzoek.
- We promoten, onder lezers en auteurs, het tijdschrift JGZ, zodat deze kennis de JGZ praktijk bereikt.

Verbinden Onderzoek met Praktijk & Beleid

Kennis wordt praktisch toepasbaar gemaakt, onderzoek wordt voor de JGZ uitvoering en beleid relevant gemaakt en regionale kennis wordt met landelijke kennis verbonden.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

Professionals weten welke relevante, gepubliceerde kennis er is en hoe ze deze kunnen inzetten voor beleidsadvies en dagelijkse praktijk. Wetenschappelijke kennis leidt tot inzichten en producten die toepasbaar zijn in het JGZ veld voor de preventieve zorg voor de jeugd en het gezin.

Wat gaan we doen?

- We faciliteren de Stippel-Brigade om geselecteerde actuele inzichten en wetenschappelijke kennis op toegankelijke wijze naar de JGZ-praktijk te vertalen.
- We stimuleren aansluiting onderzoek met de JGZ-praktijk, bijvoorbeeld door het inzetten van het wetenschapsatelier JGZ.

D. JGZ-richtlijnen

Met de evidence-based ontwikkelde JGZ-richtlijnen worden JGZ-professionals voorzien van kennis om het basistakenpakket JGZ uit te kunnen voeren volgens de 'evidence-based practice' (EBP) gedachte. JGZ-richtlijnen dragen zo bij aan een sterke professionele uitvoeringspraktijk in de jeugdgezondheidszorg, wat ten goede komt aan jeugdigen en gezinnen in Nederland.

De afgelopen periode is ingezet op een nieuwe werkwijze, waarbij de JGZ-richtlijnen zijn omgezet in modules en onderverdeeld in 5 verschillende clusters. De modulaire opbouw is nodig voor de onderhoudsfase waarin we met de JGZ-richtlijnen komen. We kunnen daarbij sneller anticiperen op de noodzaak voor het herzien van de JGZ-richtlijn modules. We streven naar een efficiënt en wendbaar doorlopend JGZ-richtlijnen programma, met actuele JGZ-richtlijnen die aansluiten bij zowel de nieuwste wetenschappelijke kennis als de praktijk.

Het NCJ is al jaren regievoerder en beheerder van de JGZ-richtlijnen. Vanwege de nieuwe fase waarin we nu zijn met de richtlijnen worden deze taken in 2026 uitgebreid en gaat het NCJ ook

een rol vervullen in de prioritering en de coördinatie van de clusterwerkgroepen. Daarnaast gaat het NCJ de aansturing van de modulaire richtlijnontwikkeling en -herziening overnemen van ZonMw. De ondersteuning van de JGZ-organisaties bij de implementatie van de richtlijnen doet het NCJ in 2026 nog met ZonMw subsidie. Vanaf 2027 gaat ook dat deel via dit programma lopen.

Wat wil NCJ in 2026 bereiken?

2026 staat in het teken van het aanscherpen van alle werkprocessen en de kwaliteitsborging binnen het JGZ-richtlijnenprogramma. Daarbij is speciale aandacht voor cliëntparticipatie, diversiteit, voorkomen van belangenverstrengeling, en efficiënte werkprocessen.

Daarnaast wordt ingezet op impactvolle doorontwikkeling van de modulaire werkwijze, zodat JGZ-professionals worden voorzien van de nieuwste kennis in de JGZ-richtlijnen, op een manier die beter aansluit op de praktijk. Het NCJ werkt hierin samen met alle partijen die betrokken zijn bij de ontwikkeling, implementatie, borging en onderhoud van deze richtlijnen.

Wat gaan we doen?

- We sturen de modulaire richtlijnontwikkeling en de richtlijn herziening aan.
- We standaardiseren werkprocessen in het JGZ-richtlijnenprogramma, zoals de jaarlijkse prioritering, het herzien van JGZ-richtlijnen, en het uitzetten van praktijktesten. Daarbij heeft het borgen van kwaliteit blijvend aandacht.
- We vernieuwen waar nodig de werkafspraken met alle partijen die betrokken zijn bij de ontwikkeling, implementatie, borging en onderhoud van de JGZ-richtlijnen. We leggen rollen en verantwoordelijkheden vast.
- We organiseren en faciliteren de Richtlijn Advies en Autorisatiecommissie (RAC), die als voornaamste taak heeft het adviseren over de (toepasbaarheid en uitvoerbaarheid van) richtlijnen voor de JGZ en deze te autoriseren.
- We coördineren de clusterwerkgroepen, onderhouden contacten en coördineren het werven van (nieuwe) leden.
- We organiseren de 'clusteroverstijgende' bijeenkomsten met de clusterwerkgroepen.
- We publiceren de 'webbased' modulaire richtlijnen op de JGZ-richtlijnen website. Zo zijn deze beter toegankelijk en openbaar beschikbaar. We communiceren actief over deze website en over commentaarrondes en publicatie van nieuwe of herziene richtlijn modules.
- We vervullen een vraagbaakfunctie voor vragen en knelpunten rondom richtlijnen en vragen proactief om feedback.
- We besteden aandacht aan het lange termijn perspectief en vernieuwing van de processen rondom de richtlijnen. Dat doen we onder andere door aan te sluiten bij het RNN netwerk, en met relevante partners in gesprek te blijven over ontwikkelingen bij richtlijnontwikkeling.
- We verbinden en werken met betrekking tot de richtlijnen samen met andere sectoren in het jeugddomein. We betrekken relevante stakeholders bij de transitie naar het werken met modulaire richtlijnen en wisselen met hen ervaringen uit.